



ALEV ALATLI'NIN KÂBUS ROMANININ TEMATİK AÇIDAN TAHLİLİ

Ömer ÇONA*

ÖZET

Alev Alatlı çağdaş Türk edebiyatının önde gelen yazarlarından biridir. Bunun yanında fikirleriyle ve Türkiye'nin meselelerine karşı duyarlı tavırlarıyla da kendisinden söz ettiren bir aydındır. Romanlarında toplumsal meseleleri hassas bir duyarlılıkla gözlemleyerek özgün yaklaşımlar getiren Alev Alatlı Türkiye'nin yakın tarihi sürecine ve Türk aydınına derinlemesine bir bakış açısı sunar.

Bireylerin yaşantısı üzerinden hareket ederek Türkiye'nin toplumsal meselelerine adeta bir sosyolog gibi eğilen yazar, Schrödinger'in Kedisi romanında da İmre Kadızade karakteri üzerinden bu kurguyu gerçekleştirmiştir. Bu romanda farklı karakterlerin yaşantıları üzerinden Türkiye'de modernite ile birlikte değerlerin kaybı, aydının topluma yabancılaşması, insanlar arası iletişim kopukluğu, dinin yanlış yorumlanması, nihilizm, toplumun yozlaşması gibi pek çok konu bir ütopya içerisinde kurgulanmıştır. Bu ütöpik mekân ve zaman romanın üst anlatısını oluşturmakta ve asıl anlatılmak istenen vaka ise alt anlatılar şeklinde sunulmuştur. Bu yöntem postmodern anlatılarda karşımıza sıkça çıkan bir tekniktir.

Çalışmamızın amacı Alev Alatlı'nın "Schrödinger'in Kedisi/ Kâbus" romanında temayı ele alıp eser üzerinde örneklendirmek böylece eserin fikirsel bağlamda arka planını çözümlenip sanatçının edebi kişiliğini yansıtacak sonuçlara ulaşmaktır.

Anahtar Kelimeler: Modernizm, Postmodernizm, Ütopya, Tema.

A THEMATIC ANALYSIS OF THE ALEV ALATLI'S KÂBUS NOVEL

ABSTRACT

Alev Alatlı is one of the leading writers of contemporary Turkish literature. In addition she is an intellectual talked about herself by her ideas and sensitive attitudes to Turkey's issues. In novels Alev Alatlı, who handle the social issues by sensitivity, is provide an in-depth perspective to Turkey's close historical process and Turkish intellectual.

The author who writes like a sociologist, focusing on Turkey's social issues, acting by through the individuals life, is carried out this fiction through the character who named İmre Kadızade on Schrödinger'in Kedisi novel. In this novel many issues such as losing the norm with modernity on the Turkey, estrangement the intellectual to society, lack of communication between people, wrong interpretation of religion, nihilism, the degeneration of society construct on the utopia through the life of different characters. This utopian space and time creating the top narrative of the novel and the actual case presented by sub narratives. This metod frequently present in the post-modern narratives.

The aim of our study is handling the theme on the Alev Alatlı's novel of Schrödingerin Kedisi and sampling on the book. So resolving the intellectual backround of novel and achieve the result of literary personality of the author's reflection.

Keywords: Schrödinger'in Kedisi, Novel, Theme, Ideas, Modernism.

* Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, elmek: omercona@hotmail.com.

Giriş

Alev Alatlı, 1999 yılında yayımlanan Schrödinger'in Kedisi/Kâbus romanında ütopyik bir zaman ve mekan kurgulamaktadır. 2020'li yılların anlatıldığı romanda Yeni Dünya Düzeni adı verilen bir tarikat tarafından birbirini takip eden komplolar sonucu parçalanarak yok edilen Türkiye'nin genel durumu ortaya konur. Romanın başkahramanı İmre Kadızade bu tarikata intisap etmek isteyen bir "talip" dir. Ancak tarikat, Talip İmre Kadızade'yi yeğeni Devrim Kuran'ı nihilizme sürükleyip ölümüne yol açmakla suçlamaktadır. İmre Kadızade'nin, vasıllar meclisi tarafından Adrianople Islahanesi'nde yargılanma sürecinde, kahramanın geriye dönüşler şeklinde yaşamından sunduğu kesitler eserin alt anlatılarını oluşturur. İmre Kadızade'nin mahkemede ki günler süren savunmasından sonra bu tarikata karşı olan ve kendilerine "Onarımcılar" diyen bir grup tarafından kurtarılışı ile eser son bulur.

Genel hatlarını kısaca verdiğimiz eser iki cilt şeklinde düzenlenmiştir. İkinci kitap Rüya'da ise "Onarımcılar"'ın Türkiye'nin yeniden birleşmesi için verdiği mücadele anlatılmıştır.

İmre Kadızade'nin mahkeme salonunda yargılanışı ile birlikte biz aynı zamanda eski Türkiye'nin sosyal, siyasi ve ekonomik durumuna şahit oluruz. Yani yazar bireylerin hayatları etrafında toplumun sosyolojik portresini derinlemesine analiz etme imkânı bulmuştur. Bu alt anlatı eserin ana sorunsallarını kapsar. Eski Türkiye'de insanlar hayatı günü birlik yaşamakta ve hemen hemen her şeye kayıtsız kalmaktadırlar. Bunun sebebi ise yazarın "afazi" adını verdiği bir çeşit hastalıktır. Bu hastalık insanların konuşulanları anlamaması şeklinde açıklayabileceğimiz bir dil kaybından ileri gelmektedir. Eski Türkiye'deki kavram karmaşası, neyin doğru neyin yanlış olduğunu ayırt edememe, yaşam üzerine insanların genel bir felsefesinin olmayışı onların zihnindeki kelimelerin yavaş yavaş ortadan kaybolmasına yol açmıştır. Bu, Yeni Dünya Düzeni adı verilen tarikatın bir komplosu olarak Türk insanlarını moronlaştırma projesidir. Bunun sonucunda insanlar algılarını, düşünme yetilerini ve iletişimlerini kaybetmişlerdir.

Romanda 80'li ve 90'lı yılların Türkiye'sinin genel görünümü karakterlerin yaşantıları üzerinden verilerek bu yıllarda Türkiye'de hâkim olan hayat görüşü, yaşantı ve fikirler ele alınmıştır. Kahramanların her biri romanda Türkiye'nin eleştirilen bir yönünü temsil etmektedir. Bu bağlamda yazar eserdeki fikirleri kahramanların hayatlarına ve doğal olarak konuşmalarına işlemiştir.

Romanda dil yitiminin toplumda doğurduğu derin sarsıntılar bir belgesel tadında ele alınmıştır. Bunun yanında Türk toplumunu çok iyi gözlemleyen yazar batıl inançlardan ideolojilere, toplumun ve kurumların eleştirisinden modern bilimin insanlığa sunduğu felsefi akımlara kadar pek çok meseleyi ütopyik bir dünya içerisinde ele almayı ve örneklemeyi başarmıştır. Yazar tematik malzemeyi monolog, iç konuşma, bilinç akışı, diyalog ve bazı metinler arası ilişkilerle örneklendirmiştir.

Temalar

Schrödinger'in Kedisi'nde, özellikle İmre Kadızade'nin mahkeme salonunda yargılanışı ile birlikte kahramanın kendi ve çevresindeki insanların hayatlarını anlatışı eserdeki tematik malzeme yükünü çeken önemli bir bölümdür. İmre Kadızade, çocukluğundan itibaren hayatının dönüm noktalarına değindiği mahkemede ki savunmasında aynı zamanda Türkiye'nin yok olma sürecini masaya yatırır. İmre Kadızade ve etrafındaki insanların yaşam serüveni ile Türkiye'nin yok oluş süreci arasında bu bağıntı gerçekten çok ustaca kurgulanmıştır. Zira geniş kahraman kadrosu içerisinde yazar karakterlerin her birine Türkiye'nin yok oluş süreciyle bağıntılı bir takım kimlikler yüklemiştir. Bu bağlamda İmre Kadızade kendi toplumuna yabancılaşan Türk aydınını simgelerken Devrim adım adım yıkılışa giden Türkiye'yi sembolize eder. Romanda modernitenin insana

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 6/1 Winter 2011

dayattığı dünya görüşüne karşı bir tavır geliştirilmiştir. Bu bağlamda eser modernitenin oluşturduğu düzeni en geniş ayrıntılarıyla ele almış ve bunu toplumun hayatına nasıl yansıdığını örneklemiştir.

Afazi/ Dil Yitimi

Romandaki en temel sorunsal eski Türkiye insanlarının birbirleriyle, geçmişleriyle ve hayatla olan bağlantısını koparan afazi hastalığıdır. Afazi, insanın zihnindeki kelimelerin kaybolmasıyla o kelimeyi karşılayan maddi dünyadaki nesne ya da olgu arasında ilişki kuramamaya sebep olan bir tür beyin hastalığıdır. Yeni Dünya Düzeni adı verilen tarikat uzun yıllar Türkiye'yi ele geçirmek için psikolojik savaş ünitesi vasıtasıyla medya sayesinde toplumda değerler üzerinde bir kavram karmaşası oluşturmuştur. Bununla birlikte Türk insanı bu karmaşa içerisinde neyin doğru neyin yanlış olduğuna zamanla karar verememiş ve zihin bulanıklığı bütün toplumu etkilemeye başlamıştır. Bunun yanında eski Türkiyeliler “anacıl” bir toplum olduğundan son iki yüzyıldır sürekli batı medeniyetini taklit etmişler ve üretmeden tükettikleri için kendilerine özgü bir hayat ideolojisi geliştirememişlerdir. Yani eski Türkiyeliler ideoloji yoksundur. Değerler üzerinde hiç kimse ortak bir görüş bildiremediği gibi toplumdaki değerlerin asıl anlamı da hafızalardan çoktan yitip gitmiştir.

Türkiye'nin yok olma sebebi eserde dilin yok olmasıyla bağdaştırılır. Buna göre eski Türkiye'de insanlar kelimeler üzerinden anlayamıyorlardı çünkü kelimenin anlamı zaten çoktan uçup gitmişti. Bu sebeple insanların anlaşma biçimi eserde şu şekilde tasvir edilir:

“Bizim tespitlerimize göre, konuşma yetiniz ülke çapında zedelenmişti, dedi Başdanışman, Yirminci Yüzyılın son çeyreğinde birbirinizle ancak ‘Eylem koy!’ ‘Tavır al!’ ‘Ensesine yapış!’ düzeyinde ilişki kurabiliyordunuz. Anladığım kadarıyla parlamento seviyesinde bile bir konunun üzerinde kesintisiz konuşma yapılamıyormuş. Kendinizi ancak yan bakmalar, omuz atmalar, dalaşmalarla ifade edebiliyormuşsunuz! Bütün bunlar on-insan davranıl biçimleri! Diye ekledi Evengelista. Örneğin, Büyük Mimar Sinan’ın kabrinin abdesthaneye donmuş olması ya da daha sonraki yıllarda Parlatonuzun tavanlarından sarkan çiğ köfte yumruları ya da atıklarını baraj gölüne dökerek şekilde inşa edilen villalar. Bunlar ‘Mimar Sinan’ ‘Parlamento’ ‘içme suyu’ kelimelerinin zihinsel karşılıklarının olmadığını gösteriyor. Az önce de işaret ettiğim gibi, hiç değilse felsefe, matematik, teorik fizik, hatta ilahiyat gibi alanlardaki fikri sefaletiniz sizi uyartabilirdi diye düşünüyorum.”(Alatlı, 2010: 56-57)

Romanda eski Türkiye insanının birbirlerine karşı tahammülsüz oluşu da afazi ile açıklanmaktadır:

“Sapasağlam görünüşlü insanlarımızın konuşulanların tümünü, bütünüyle anlamadıklarını, kelimeleri kullanma yetilerinin kaybolmuş olduğunu söyleseler de inanmamayı seçerdik. Büyük ihtimalle “konuşuyor işte” der geçiştirirdik. O yıllarda dilimize pelesenk ettiğimiz tepkiydi bu; “konuşuyor işte”. Söylenenlerden etkilenmemeye niyetli olduğumuzda kullanırdık, “konuşuyor işte”. Karşı tarafın ahmak olduğunu, boş konuştuğunu ima ederdi; konuşuyor işte. Uzun bir süre bende Devrim’i öyle geçiştirmeye çalışmışım, “konuşuyor işte”. Adetti, babalar çocuklarını, çocuklar babalarını, öğrenciler hocalarını, avukatlar hâkimleri, milletvekilleri bakanları, muhalefet iktidarı, doktorlar hastaları, hepimiz hepimizi böyle geçiştirirdik, “konuşuyor işte”. “Konuşuyor işte” bizi geçmişimizin hâsulatından yalıtın barbar Avarlardan bu yana en masum vahşeti güle oynaya benimseten fesadın parolası oldu. Medeni dünyadan sürülmemizle sonuçlanan toplumsal cinnetin özeti...”(Alatlı, 2010: 58)

Onarımcılar, psikolojik savaş ünitelerinin sistematik olarak Türkiye'deki insanların zihnindeki kelimelerin anlamlarını kaydırdıklarını düşünürler. Bunu "hak" kavramını örnek alarak anlaşılır kılmaya çalışırlar. "Hak" kelimesinin Türkiye insanındaki geleneksel tasarımı "doğru, gerçek, adil, harcanmış emeğe karşılık olan" gibi değerlerdir. "Dalavere" kelimesinin geleneksel

Turkish Studies

tasarımı ise, "el altından yürütülen kötü iş"tir. Küresel kapitalist ahlâk, önce "kötü iş" kavramını yeniden tanımlar: Kötü iş yoktur; başarısız iş vardır. Bu yerleşince, Türkiye mağdurlarının birikim, servetini "dalavere" ile "emek sarf etmeden" edinmiş, ama başarılı olmuş birinin mülkiyet hakkını gönül rahatlığıyla savunmaya başlar. Diğer bir kısmı neden söz edildiğini anlamadığı için "yabancılaşmaya" başlar. Böylece "hak", kendine ilişkin geleneksel tasavvurları yavaş yavaş kaybeder. Onarımcıların bu örneği, dilin bütünüyle hafıza olduğunu anlatır.¹

Bu noktada insanların zihinlerinde kavram karmaşası o boyutlara ulaşmıştır afazi hayatın her alanını etkilemektedir:

“Çocukları hatırlıyorum aynı anda birden fazla dile, yani aynı nesnenin birden fazla sesli, yazılı karşılığına muhataptılar. Ve bunlar sürgit değişiyordu. Yaşamları, şeyleri isimlendirmekle geçti. Üzerinde düşünce, akıl yürütecek dermanları kalmadı. En basitinden para birimiyle ilişkileri, eski Türkiye’de yaşayanlar ekonomik aklın yoluna girememişlerdi. Biliyorsunuz, bunun sonucu olarak yüzyıldan fazla bir süre enflasyon çektik. Önce kuruş, metelik kelimeleri kayboldu, sonrada rakamlar. Yüzyıla aşkın bir enflasyon dönemi paraya, tasarrufa, yatırıma ilişkin kavramlarımızı kattı karıştırdı. Milyon demek isterken bin, milyar demek isterken milyon der olduk. Kuşakların arası açıldı. Trilyon, katrilyon gibi sözcüklere dilimiz dönmez oldu. Bu yüzyılın başlarında zenginleşiyor muyuz, yoksullaşiyor muyuz kestiremiyorduk. Etik kavramlarımız öylesine alt üst olmuştu ki, zenginleşmeli miyiz onu da bilmiyorduk. Koalisyonun ekonomik aklından öyle uzaktık ki yoksulluğun erdemlerini sayıp döktüğümüz, hatta mağdurlara imrendiğimiz oluyordu.” (Alatlı, 2010: 58)

Afaziklerde dil yetersizliğinden daha ciddi olan şey, genel entelektüel kapasitenin düşüklüğüdür. Bilincin ve dilin içeriğini ve düzeyini sosyal-kültürel etkileşimler belirler. Entelektüel yetenek, bu içerik ve düzeyin bir özeti olarak dile yansır; dil de entelektüel yeteneğe yansır. Afazik insan, düşünme niteliğini kaybeder. Dilin zenginliği, düşüncenin gelişmişliğinin işaretidir; dilin küçülmesi ise ikelliğe geri dönüşün işaretidir.²

Koalisyon’un alt kolu olan “Vasıllar Meclisi” celbedilmiş afazi yöntemini kullanarak “Türkiyeli mağdurları moronlaştırma projesi” adlı sistemli bir çalışmaya girer. Koalisyonun “psikolojik savaş ünitesi” uzun yıllar sürecek olan bu projeyi gerçekleştirmek için çalışmalarına başlar. Bu amaçla ilk hedefleri, kültürünün en önemli parçası olan “dil” ile mücadeledir. Sahip oldukları teknolojiler ve keşfettikleri yöntemlerle, insan beyninin dil yetisinin merkezi olan beyindeki Wernicke alanını yapay yollarla hasara uğratarak yozlaştırmak isterler. Teorik olarak mümkün olabilecek bu yöntemle, kişinin beynine düzenli ve düzensiz uyarıcılar gönderilerek hasara uğraması sağlanır. Dil, uzun bir tarihi gelişim sürecinde ortaya çıkmış bir yetidir. Kişinin ait olduğu toplumla ilişkisini sağlayan dil yetisi ise bu bilgi birikiminin yani kültürün temelini oluşturur. Kişinin sahip olduğu en önemli kültürel değer olan lisanından uzaklaştırılarak kişi ait olduğu topluma yabancılaştırılır ve o toplumdan uzaklaştırılır. Kültürel kodlamaları algılamayan beyin kişinin ait olduğu toplumdan uzak kalmasına neden olur. Tek basına kalmış bireylerin ya da ortak kültürel değerleri olmayan insan topluluklarının yönetilmesi daha kolay olur.³

“Soyadı Kanunu!” dedi İmre Kadızade, birden, “Soyadı Kanunu. Eski Türkiye’de sülaleler de böyle “düştü!” İnsanlar, genlerinin izini süremez oldular, çünkü Soyadı Kanunu’yla birlikte

¹ Mehmet Narlı, “Kâbus: Dil ve Algı Kaybı”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Haziran 2007, Sayı: 1, Cilt: 17, s: 113.

² Oktay Yivli, “Alev Alatlı’nın Romancılığı”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2009, s. 69.

³ Kubilay Ünsal, “Alev Alatlı’nın Romanları Üzerine Bir İnceleme”, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla, 2008. s.119.

yeğenler, amcalar, dayılar, her biri bir başka soyadı aldı, izlerini kaybetti. Biz de bile iki soyadı var; Kuran ve Kadızade. Yoksa komplonun bir parçası da bu muydu? İnsanları genlerinden kopartmak yani! Olabilir mi? Niçin olsun?" (Alatlı 2010: s.160)

Uzun yıllar sonucu medya desteği ile yürütülen bu komplo yüzünden eski Türkiye'de insanlar büyük bir bilgi bombardımanına tutulmuş ve hayat karşısındaki algıları büyük ölçüde yok edildiği için adeta uçar gibi yaşamaktadırlar çünkü kavramlar ve algılar belirli bir karşılıktan yani sabit bir bağlamdan kopmuş adeta havada kalmıştır. Türkiye'ye yapılan son komplodan sonra zaten son haddine gelmiş afazi yüzünden Türkiye'de büyük bir iç karışıklık çıkar iki hafta içerisinde iletişim beden diline düşer.

Romanda bireyi ait olduğu kültürden koparmak için, birey kendisinin ait olduğu kültürün ortak değerlerine yabancılaştırılır. Kişi celbedilmiş afaziye sürüklenir. Bireysel afazi, zamanla toplumsal afaziye dönüşür ve ülke birbirlerinden tamamen bağımsız hiçbir ortak değerleri olmayan kişiler topluluğundan ibaret kalır.⁴

Onarımcılar ise bu psikolojik savaşın karşısında durup, kaybedilmiş değerleri bir arada toplayarak biz kimliğimizi tekrar ortaya çıkarmaya, "onarmaya" çalışmaktadırlar.⁵

Görecelilik

Kâbus romanında üzerinde durulan önemli bir fikir de görecelilik kavramıdır. Romanda Aristo felsefesine dayanan dünyayı iyi-kötü, güzel-çirkin, siyah-beyaz olarak gören zihniyete karşı İmre Kadızade ve Onarımcıların modern bilimi örnek göstererek bir şeyin ya siyah ya beyaz olarak algılanamayacağı belirtilir. Çünkü dünyadaki hiçbir şeye yönelik kesin, genel-geçer yargılar ileri sürülemez. Saçaklı mantık buradan doğar. Bu mantık kitaba ismini veren bilim adamı Schrödinger'in kedisi üzerinde yaptığı deneyden ilham alır. Bu deneyle ilgili kitapta verilen şu bilgiler dikkat çekicidir:

...

"Yarı geçirgen bir ayna al, önüne bir ışık kaynağı, mesela, bir ampul koy," dedi Erkani Keyman, bir gün piposunu özenle doldururken. "Aynanın arkasında ampulden neşrecek fotonları algılayacak bir detektör, detektöre bağlı bir de silah olsun. Silahın namlusunun kutuya kapatılmış bir kediye doğrultulmuş olduğunu düşün. Ampülü yak. Foton aynadan sekmeden geçerse, detektör silahı tetikler ve kedi olur. Foton seker de aynadan geçmezse, kedi sağ kalır."

"Aynaya yüz foton gelirse, ellisi geçer, ellisi seker diyelim. Soru: Peki, tek bir tane foton gelince neler oluyor? O foton ne yapacak? Ya geçecek aynadan, kedi ölecek ya da sekecek, geçmeyecek, kedi yasayacak. Ne zaman geçecek ne zaman sekecek? Onu fotona soracaksın."

"Keyfine göre mi takılacak yani? Onu mu demek istiyorsun?"

"Evet. Sen ne yaparsan yap. İstersen ampülü güçlendir, fotonların sayısını arttır, istersen azalt. İster beş yüz mumluk, bin beş yüz mumluk ampul kullan, ister renkli ampuller tak. Sonucu kontrol edemiyorsun."

"Kedinin sansına kalmış."

"Şans değil bilinmezlik." Dedi profesör

...

⁴ Kubilay Ünsal, agt., s. 116

⁵ Kubilay Ünsal, agt., s. 116

“Daha çok kismete benziyor,” diye mırıldandığımdır, “O foton, Schrödinger’in kedisinin kısmeti gibi.”(Alatlı 2010: s.125-126)

Bu deneyden hareket ederek kitapta dünya üzerinde yüzde yüz doğruluğu kanıtlanmış hiçbir şeyin olamayacağını, her şeyin bir görece meselesi olduğunun altı çizilmek isteniyor. Bununla birlikte modern dünyanın insana dayattığı hayatı algılayış biçimlerine de eleştirel bir yaklaşımı beraberinde sunan saçaklı mantık, Aristo felsefesinin modern batı dünyasına miras bıraktığı iki kutuplu düşünme vizyonuna bir alternatif sunmaktadır. Zaten kitapta Onarımcılar saçaklı mantığı kabul ederek Türkiye’yi kurtaracak yeni bir dünya görüşünü ortaya koymakta ve Yeni Dünya Düzeni tarikatına ve onun tek değerli, adeta bilgisayarın çalışma mantığına dayanan 1/0 mantığını çürütmeye çalışmaktadırlar.

Saçaklı mantığa göre dünya üzerinde var olan her şey her an birbirini etkilemektedir. O yüzden gerçeklik her an değişkenlik gösterir ve yüzde yüz kavranamaz, bilinemez:

“Ufacık bir kelebeğin kanat çırpmaları belli bir süre sonra atmosferin durumunu tümüyle değiştirebilir! (Alatlı 2010: s.127)

Saçaklı mantık; dünyaya dair olup da yüzde yüz doğru ya da yüzde yüz yanlış olduğu kanıtlanmış tek bir veri yoktur sözüyle savunulur (Alatlı 2000: s.139). Bu düşünceler doğrultusunda İmre pozitif bilimleri irdelemeye baslar. İmre, matematik ve psikoloji eğitim gördüğü bilim dalları olduğu için ilk olarak bu bilim alanlarında saçaklı mantığı sorgular. Aristo’ya karşı Buda örneğinin verildiği kitapta Ying Yang felsefesi yani siyahın içindeki beyaz beyazın içindeki siyah örneği verilir.⁶

“Sahici dünya, kırçıl bir dünyadır. Aslında siyah-beyaz yoktur. Karadır denilen saç, kumaş, gece gibi şeylerin siyahı birbirini tutmaz. Köpük, bulut, kemik, diş, kar gibi nesnelerin beyazı da birbirinden farklıdır. Beyaz diye bir şey yoktur, beyazımsı şeyler vardır.”(Alatlı 2010: s.128)

Kitapta bilimin verileri ile gerçek dünyanın verilerinin birbirini tutmadığı savunulur. Saçaklı mantığa göre gerçek dediğimiz şey uçlarda yer almaz iki uç arasında bir yeredir. Her ikisinden de izler taşır. Bu bağlamda kitapta siyah ile beyaz arasında bulunan bir değeri belirtmek için “kırçıl” kelimesi kullanılmıştır:

“Dünya kırçıl olduğu hâlde bilim, siyah-beyazdır. Gerçek dünya saçaklıdır, bilim ise düzenlidir. Gerçek, bunların arasında bir yeredir. Bilim, kırçıl bir dünyayı anlatmaya çalışırken içinde kırçıl sözcük bulunmayan bir dili kullanıyor. Bu, baslı basına büyük bir sorundur. Aradan geçen onca süreye rağmen hâlâ bilimde Aristo kuralları geçerlidir” (Alatlı 2010: 132)

Aristo’nun yüzyıllardır dünyada kabul edilen ve hiç eleştirilmeyen felsefesi aslında dünyadaki gerçekliğe hiç de uymamaktadır. Çünkü daha öncede belirttiğimiz gibi dünyada yüzde yüz doğrular yoktur:

“Doğru düşünme sanatı, iki bin yıldır Aristo’dan sorulmaktadır. Oysa sahici dünya onun tanımladığı gibi değildir. Sahici dünya gri, kırçıl ve saçaklıdır. Dünyada kesin olan hiçbir şey yoktur. Yeryüzünün, Mars’ın ya da Ay’ın en ayrıntılı haritaları bile ovaların nerede bitip dağların nerede başladığını gösteremiyor. Tıptaki büyük gelişmelere karşın ölü ile diri arasındaki çizgi kesin olarak çizilememiştir” (Alatlı 2010: 139-140).

⁶ Kubilay Ünsal, agt., s.122

Yozlaşma

Romanda yozlaşmanın en belirgin sebebi aslında daha önce değindiğimiz dil yitimi/ afazi hastalığıdır. İnsanların değerler konusunda yaşadığı akıl bulanıklığı toplumu bir arada tutan kavramların içinin boşalmasına ve ait olduğu topluma yabancı kimliksiz bireylerin doğmasına yol açmıştır.

Kâbus romanında İmre Kadızade'nin mahkemedeki savunması kendi hayatı üzerinden bir Türkiye portresini çizdiği bölümdür. Kahramanları üzerinden Türk toplumundaki yozlaşma sürecini gözler önüne seren yazar, 80'li ve 90'lı yıllar boyunca eski Türkiye'nin manzarasını çarpıcı bir bakış açısı ile verir. Bunu yaparken İmre Kadızade ve yeğeni Devrim'in hayat hikâyesi merkezde yer alır.

Aile toplumda yozlaşmanın en açık bir şekilde belirdiği müessesedir. Devrim'in içinde doğup büyüdüğü aile ortamı mutsuzlukların, kavgaların ve aile içi şiddetin egemen olduğu bir ortamdır. Babası Bekir ile annesi Müjgan arasındaki huzursuz evlilik çocukları Devrim, Ekim ve Toprak'ın yetişmelerini olumsuz yönde etkileyecektir. Nitekim anne baba şefkatinden uzak olan bu çocuklardan Devrim nihilizme sürüklenip eroin bağımlısı olarak intihar edecek, Ekim evlendiği Hristiyan gencin dinine girip ülkeyi terk edecek, Toprak ise radikal İslamcı örgütlere katılacaktır. Ailenin çöküşü romanda ahlaki çöküntünün temeli olarak ele alınır. Devrim'in hayat hikâyesinin anlatıldığı satırlarda aile kontrolünden bağımsız gençlerin içine düştükleri vahim durum gözler önüne serilmektedir. Devrim'in etrafında bulunan gençlerin hayat karşısında bir duruşları ve gelecek beklentileri yoktur. Bu bağımsız yaşayış onları doğal olarak uyuşturucuya bağımlı hale getirecektir. Sorunlardan kurtulmanın en kolay yolu olarak da Devrim kurtuluşu uyuşturucuda bulur.

Schrödinger'in Kedisi'nde toplumsal yabancılaşma/yozaşma, genelde tüm insanlığın özelde de Türk toplumunun normatif değerlerden uzaklaşarak cinnet geçirmesi hali olarak değerlendirilir. Eserin zengin dokusu içinde yer verilen din, dil, bilim, tarih, kültür ve davranış yabancılaşmaları toplumsal cinnetin göstergelerinden bazılarıdır.⁷

Türk toplumu bu evrelerden geçmiş, bir dil karışıklığının içine düşmüştür. Bilinen, konuşulan sözcük sayısı azalmıştır. Kavramların içi boşalmıştır. Ahlaki değerler, aile, erdem önemsizleşmiştir. Böylesi yıkıcı bir afaziye maruz kalan Türk insanı, çevresindeki gelişmelere karşı duyarsızlaşmıştır. Bütün bu gelişmeler, toplumu tamamen saran bir yozlaşmayla son bulmuştur.⁸

Romanda dikkati çeken bir unsur, roman kişilerinin temsil ettikleri değerlerdir. Bu değerler günümüz Türkiye'sindeki farklı görüşleri temsil eder. Kişilerin hayat tarzları, dünya görüşleri ve eylemleri, romandaki çatışmalarıyla bu değerlerin yansıtıcı niteliğindedirler. İntihar eden ve ölümünden sorumlu tutulan İmre'nin yeğeni Devrim Kuran, Türkiye'deki çöküşün temsilcisidir. Adım adım yok oluşa sürüklenen genç kız günümüz Türkiye'sidir.⁹

İdeoloji

Roman boyunca eski Türkiye toplumunun ideoloji yoksunu olduğu ve hayat karşısında belirli bir tavrının olmadığı için uzlaşma siyasetini seçtiği belirtilir. Türk siyaseti de entelektüel birikimlerden beslenmediği ve siyasetçilerin günü birlik çıkar peşinde koştuğu için yazarın eleştirilerinden nasibini alır.

⁷ Mümtaz Sarıççek, "Schrödinger'in Kedisi'nde Yabancılaşma", Türk Yurdu, Ocak 2009, Cilt: 29, Sayı: 257.

⁸ Oktay Yivli, agt., s.59.

⁹ Vedat Kurukafa, "Alev Alatlı'nın Schrödinger'in Kedisi Romanında Yeni Dünya Düzeni Karşısında Türkiye", <http://www.turkedebiyatimiz.com/index.php?mod=article&cat=Tahlil%C4%B0nceleme&article=107>.

Romanda Türk halkının duyarsızlığı ve tepkisizliği idrak yoksunluğuna bağlanır. İdrak yoksunu bu insanlar bilinç ve algılama yetisini kaybetmiş on- insan konumundadırlar. Türkiye'nin eleştirilen ideolojisi ise bu ön insanları yönetmek için kullanılan anti-ideolojidir. Diğer adıyla; çoğunluğun kendilerini doğrudan tehdit etmediği için tümüyle reddetmediği, genel kabul edilebilir siyasi düşünceleri kapsayan uzlaşma yöntemidir. Uzlaşma yöntemi ile ödün vermeyen düşünceler "aşırı uçlar" olarak kabul edilirken, kötülükle, fanatizmle es tutulur. Bunun yanında "ılımlılık" ise erdemlerin en yücesi olarak kabul görür. Bütün siyasi düşünceler ve ideolojiler "ılımlılık" ilkesince kabul edilebilir bir derecede merkezde toplanır.¹⁰

Alatlı'ya göre, Türkiye'yi yıkıma götüren yabancılaştırma göstergelerinden biri olan davranış bozukluğunun tipik bir yansıması 'uzlaşma'dır. 'Eski Türkiye'de bu kavram, içi boşaltılıp anlam kaymasına uğratarak değer ve inançlardan ödün verme kültürüne dönüştürülmüş, en çok da siyasal alanda böyle yapılmıştır. Tüm siyasal ve ideolojik görüşler, uzlaşma adı altında inançlarından taviz vererek özünü kaybetmiştir.¹¹

Uzlaşma ile aynı akıbete uğrayan bir başka kavram 'hoşgörü'dür. İmre, geçim olsun diye teşvik edilen hoşgörünün sahtekârlığını düşünür. Ona göre, bu sahte hoşgörünün çağrıştırdığı 'tahammül' ise, 'kendi işine bakmanın, sorumsuzluğun, yabancılaştırmanın öteki adıydı.¹²

"Bilemedik. Hoşgörüsüzlük dünyanın en büyük günahı olarak pazarlandı, hırsıza hırsız, fahişeye fahişe diyemez olmuştuk. Kelimeler dilden düşmüş, onların temsil ettikleri bilgi, düşünce, çağrışım, tasarım, tasavvur ve önlemler bir daha geri gelmemek üzere kaybolmuşlardı" (Alatlı 2010: s. 693).

Bu satırlardan anlaşılacağı üzere yazar eski Türkiye toplumunun bir hayat görüşünden yoksun oluşunu da afaziye bağlar. Çünkü toplumda kelimelerin temsil ettikleri kavramlar artık yoktur. Türk toplumu yozlaşmanın son safhasını yaşamaktadır. Yazar uzlaşmacılık adı altında insanların "bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın" felsefesine bürünerek anti-ideolojiyi benimsediğini anlatmaya çalışır. Toplum yönünü şaşırmıştır ve ona yol gösterecek siyasetçiler topluma pusula olmaktan çok uzaktır. Siyasiler kendi çıkarları için ekonomide belirli güç odaklarına tavizler vermeye başlarlar. Sonuç olarak ekonomi bu çıkarıcılık anlayışı ile belirli grupların eline geçer ve Türkiye'nin parçalanmasına yol açan büyük bir süreci beraberinde getirir.

İdeoloji bahsinde roman kahramanı Bekir Kuran'ın yaşamına da değinmeliyiz. Bekir Kuran kendisinin ifadesiyle Marksist görüşleri olan bir iş adamıdır ve sürekli anti-kapitalist nutuklarıyla bu fikirlerini savunur. Ancak ticaret hayatı boyunca sürekli kapitalist çıkar ilişkilerine dayanan alışverişlere girişmiştir. Onun ideolojisi yaşam pratiğinin tam zıddıdır. Yazar, Bekir Kuran karakteri üzerinden ekonomideki uzlaşma düzenine geniş yer verir.

Romanda Kuran ailesinin en küçük ferdi olan Toprak "Salihun Komandoları" adı verilen silahlı radikal bir gruba katılır. Ancak İslamcı söyleme sahip olan bu cemiyetin üyeleri bir yandan batılı değerlere karşı çıkarken bir yandan düşman olarak gördükleri batılılar gibi giyinmektedir. Toprak'ın beysbol şapkası ve Amerikan tişörtleri ile bu ideolojiyi savunması garip bir durum oluşturur. Bütün bunlar toplumda afazinin yol açtığı kaosu ve her şeyin birbirine karışmasının yol açtığı bir durumdur.

Laik düzeni kabul etmeyen, şeriat kanunlarından başka yasa tanımayan fanatik İslamcı guruplar ülkede var olan sistemi kendi lehlerine kullanarak güçlerini hızla arttırmaktadır. Salih

¹⁰ Kubilay Ünsal, agt. s. 120.

¹¹ Mümtaz Sarıççek, agm.

¹² Mümtaz Sarıççek, agm.

Hoca tarafından yer altında kurulan bir tarikat romanda anlatılarak bu mesele üzerinde de durulur. Toprak Salihun fedailerinden birisi olur. Aile büyüklerini, kanunları, yasaları umursamaz. Şeyhinin buyrukları doğrultusunda hareket eder. Dedesinin ölümüne sebep olduğu zaman Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre yargılanmayı kabul etmez. Yer altında kurulan şeriat mahkemesi tarafından yargılanır. Fanatik İslamcıların ülkede ulaştığı nokta ve gençler arasında yaygınlaşmaya başlaması İmre'nin tedirgin olmasına neden olur. İslam'ın siyasi bir boyut kazanmasını, politik söylemlerle kişilerin İslam dini'ni kullanarak on plana çıkmasını, yeryüzü tanrıları yaratılmasını eleştirilir.¹³

Nihilizm romanda üzerinde durulan bir başka meseledir. Özellikle gençler arasında yaygınlaşan bu akım Devrim karakteri üzerinden örneklenmeye çalışılır. Devrim ve arkadaş çevresi gelecekte hiçbir beklentisi olmayan tiplerdir. Özellikle Devrim'in âşık olduğu genç Sarp tam da bu ideolojinin bir simgesi gibidir. Sarp bu dünyada hiçbir değere ve gerçeğe inanmaz. Her hakikati ve kuralı reddeder. Bununla birlikte yaşamdan bir beklentisi yoktur. Aile, evlilik, tanrı gibi mefhumları dışlar. Devrim de zamanla Sarp'ın bu fikirlerine bağlanır. Sonuçta intiharla hayatını noktalar. Bu durum İmre tarafından şu cümlelerle açıklanır:

“Devrim ruh kanserine yenik düştü. Ruhun kanseridir nihilizm. Devrim, nihilizme yenik düştü. Onu diğerleri izlediler. On- on beş yıl içinde esim, dostum, akrabalarım, Naçeyev'den emir almışlarcasına tam yol çamurun içine daldılar. Ne kadar mümkünse o kadar yakıp yıktılar. Gözlerinin önünde sevinçle yok olurken, kendilerini yaşatabilecek hiçbir kurumun ellerinden kurtulamadığını gördüm.” (Alatlı 2010, s.55)

Yeni Dünya Düzeni tarikatı Nihilizme karşıdır. Onlar tek bir doğru yani tekleşmiş bir düzen istediklerinden boşlukta duran her kavrama karşıdırlar. Bu yüzden bünyelerinde “Dünya Anti-Nihilist Teşkilatı” diye bir kurum bile mevcuttur.

Aşk ve Cinsellik

Schrödinger'in Kedisi romanında İmre Kadızade karakteri çocukluğundan kalma bir takım korkular ve tabular yüzünden cinsel kimliğini hiçbir zaman yaşayamamıştır. Körkuyu köyündeki bağınazlıklar ve İmre'nin bilinçaltına yerleşmiş ve onun ileriki yaşlarda cinsel kimliğinden uzaklaşmasına sebep olmuştur.

Benzer bir bağınazlıkla büyümüş, yine Anadolu'dan gelen Münevver, bir cinle olan ilişkisini anlatır:¹⁴

“Öyle deme, Ayla Abla! Yakacak'ta bir gelin var, kocası askerde, onun Cin'i onu hamile bıraktı. Vallahi de billahi de! Bana inanmazsan, çağırayım kayınvalidesine sor! Hocalar getirttiler, hocalar üç gün üç gece okudular da, öyle gitti. Yoksa her gece kadının koynuna giriyordu!”

“Kadın da bundan hamile kaldı?”

“Kaldı ya! Böyle şeyler olur! Kuran'da yeri var.” Parmaklarını tahtaya vurmuş, kulağını çekmiş, “Allah korusun! Bu yastan sonra gebe kalmak da var!” “Yatmazsan gebe kalmazsın!” demiş Ayla, yine bir şey söylemiş olmak için. Fakat Münevver'in kızarmasından kuşkulanmış. Ona da delilik gibi bir şey gelmiş olmalı ki, “Bana bak kız, yoksa Cin'in koynuna mı girdin?” Münevver, utanmış sıklmış, “ Ne yapayım, İzzet sokağa çıkar çıkmaz geliyor!” diye fisildemiş, “Eve girer girmez öpüyor beni. Yavaşça yatak odasına doğru çekiyor...” (Alatlı 2010: s.393)

Cinsellik roman boyunca başlı başına bir tabu olarak işlenir. Türk toplumunda insanlar cinsel bilgilerden mahrum yetiştirildiği için kulaktan dolma yalan yanlış bilgilerle cinsel

¹³ Kubilay Ünsal, agt., s. 127.

¹⁴ Kubilay Ünsal, agt., s.129-130.

kimliklerini yeterince kavrayamamakta ve bağınazlığın getirdiği bastırılmışlıklarla büyümektedir. İmre Kadızade'nin kendi cinsel kimliğine yabancılaşmasında kadınlar hamamına gidişinin büyük rolü vardır.

Romanda Oğuz karakteri eşcinseldir ve cinsel kimliği yüzünden ailesi tarafından dışlanmıştır. 12 Eylül'de tutuklanarak işkenceyle öldürülen Oğuz'un aile içerisindeki şahsiyeti hep cinsel kimliği açısından ele alınır ve hatırlatılır.

Bekir Kuran karısı Müjgan'ı sekreterleriyle aldatır. Kuran ailesinin en yaşlısı Osman Kuran köyden İstanbul'a geldikten sonra Zozulya adında kendisinden çok genç bir kadınla cinselliği yeniden keşfeder ancak torunu Toprak tarafından zina işlediği gerekçesiyle öldürülür.

Roman kahramanı İmre gençliğinde Yusuf Eralın'a asıktır. Aralarındaki ask hiçbir zaman birlikteliklerini sağlayamasa da İmre için Yusuf hayatına giren tek erkektir. Devrim uğruna uyuşturucu bağımlısı olduğu Sarp'a asıktır. Bekir gençliğinde Mehin adında bir kıza âşık olur ancak kız onu beğenmez. Bekir ömrü boyunca Mehin'i unutamaz. Her üçü de askerinin gerçek karşılıklarını bulamazlar ve aşklarının hatıralarını yaşarlar.¹⁵

Cehalet/ Bağınazlık

İmre Kadızade'nin çocukluğunun geçtiği Çankırı Çerkes'e bağlı Korkuyu köyü romanda cehaletin ve bağınazlığın sembolü olarak belirir. Köyün dünya üzerinde unutulmuş bir karanlıklar ülkesi olduğunu belirtmek amacıyla sık sık İmre'nin ağzından köyün korkutucu görüntüsünün tasviri yapılır. Korkuyu'da Kuran ailesi Osman Kuran'ın hayata bakış açısıyla yönetilir. Osman Kuran kendi tabiriyle dinine sıkı sıkıya bağlı bir müslümandır. Ancak onun her fırsatta kendi ağzından verilen ifadeleriyle dini yanlış yorumlayan görüntüsü Korkuyudaki cehaletin ve bağınazlığın birer timsali gibidir.

Schrödinger'in Kedisi Kâbus romanında yobaz-softa tipinin örneği Osman Kuran'dır. Çankırı'nın Çerkes ilçesi Korkuyu köyünde doğup büyüyen Kuran, bağınaz düşüncelere sahiptir. Her türlü kötülüğü şeytanla açıklar. Çocuklarını korku ve baskıyla yetiştirmiş, onlara karşı hiçbir zaman sevgisini göstermemiştir. Bu aileden yetişen çocuklar devrimci hareket içinde yer alırlar. Özellikle Bekir Kuran'ın bu yüzden yıllarca babasıyla arası açık kalmıştır. Ancak Bekir, is adamlığına soyunduktan sonra babası onu affeder.¹⁶

Modernite ve Postmodernizm

Roman da iktidarı ele geçiren Yeni Dünya Düzeni tarikatı bütün dünyayı tekleşmiş ve ekonomik aklın yoluna girmiş bir düzene götürmeye çalışır. Bu tekleşmiş dünya da Yüce Pir adı verilen tarikatın liderine tam itaat vardır. Farklılıklar, yerel kimlikler bu yeni düzen tarafından kabul görmez. Yeni Dünya Düzeni tarikatı bireyin çok benli çok özneli kimliğini yok ederek karşısındakini içselleştirmek yerine ötekileştiren bir insan anlayışına sahiptir. Türkiye birbirini izleyen komplolar sonucu parçalanmadan önce post modern faşizmi temsil eden bu tarikat tarafından modernitenin silahları ile afaziye sürüklenir.

Post modern düşünce sistemi amacına ulaşmak için modern düşünce sistemini kullanmaktan çekinmez. Eski Türkiye'de siz, ben, herkes, hepimiz, formatlarının kendilerinden farklı olduğunu sezen insanlar, birbirinden uzak durmaya çalışıp, sadece aynı kodlama sistemini paylaştıklarına inandıklarıyla birlikte olurlar. Yaşanan kaosla mücadele edemeyeceklerini anlayan insanlar, aile, sınıf arkadaşları, is arkadaşları, internet arkadaşları gibi herkesin kendisine yakın

¹⁵ Kubilay Ünsal, agt., s.129-130

¹⁶ Oktay Yivli, agt., s.247.

düşüncede olan, aynı kodlamaları paylaştıkları kişilerle bir araya gelmeye baslar. Toplum ayrılmaya baslar. Farklılıklar çoğalır. Özellikle 80'li yıllarda görünmeye başlayan örgütlenmeler artar ve bu durum Koalisyon için kolay yönetilebilecek küçük guruplar oluşmasına neden olur. Türkiye'yi bölünmeye götüren bu küçük guruplaşmalar Yeni Dünya Düzeni'nden aldıkları destekler ile güçlenirler ve neticesinde Türkiye pek çok yasal ve yasal olmayan Anadolu Devletçikleri'ne bölünür.¹⁷

Atlalı'da modernizm eleştirel biçimde ele alınır. Modernizm, Türk insanının, ortaya çıkan küçük bir değişikliğin zamanla büyüyen bir değişikliğe yol açtığını görmesini engellemiştir. Oysa gündelik yaşam içinde gerçekleşen en küçük bir olayın bile kişinin dünyasını altüst edebileceği tartışmasız bir gerçektir.¹⁸

Bu tavır toplumu felsefi bir bakış açısıyla gözlemleyen yazarın kendisini ve içinde yaşadığı toplumu kuşatan moderniteye ve onu temsil eden modern çağın her türlü değerine karşı bir başkaldırıdır. Yazar eser üzerinden moderniteyi ve onun hayatımızı her yönüyle etkileyen kapitalist ekonomik düzenini eleştirir.

Alev Alatlı, post modern anlayış çerçevesinde dünyanın küreselleşmesi karşısında gerekli donanım ve hazırlığa sahip olmayan ülke insanların ve toplumların içine yuvarlanacağı kaosu sergilemek istemiş görünmektedir. Türkiye üzerinden kurduğu kötücül senaryo, tek merkezli bir dünya algısı çerçevesinde kurulan yeni düzeninin sert diktacı yüzünü dikkatlere sunar. Bu, aynı zamanda romanın kurmaca dünyasında post modernizmin demokratik çoğulculuk ilkesiyle paradoks oluşturan yapıda ilerleyen bir görünüm kazanır.¹⁹

Ekonomi

Yeni Dünya Düzeni tarikatı dünyadaki ekonomik kaynaklara hükmeden bir tarikatır. Koalisyon bu sayede basın ve yayın organlarını ellerinde tutar ve ülkelerin kültürel soykırıma uğraması için bunları kendi amaçları için kullanır.

Dünya toprakları bütün zenginlikleriyle kendi kontrolleri altındadır. İnsanları sınıflandırırken bile "sömürülmezler" olarak adlandırdıkları bir sınıf ayrımı yaparlar. Sömürülmezler artık ellerinde sömürülecek hiçbir şey kalmayan, Koalisyon için önem taşımayan insanlar gurubudur. Türkiye de değerli maden yatakları, stratejik öneme sahip zenginlikleri ile sömürü altındadır.²⁰

Kutsal Koalisyona katılmak için Yüce Pir'in gösterdiği ekonomik aklın yoluna girmek gerekmektedir. Taliplerin eğitimlerinin önemli bir kısmı bu düşünce sistemine ayrılır.

Romanda eski Türkiye'nin parçalanışı siyasetçilerin çıkar sağlamak ve iktidarda kalmak için baskı çevrelerine imtiyaz vermesi sonucu ekonomik üretim araçlarını kaybetmiş bir ülke olmasına bağlanır. Psikolojik savaş ünitesi adını verdikleri oluşumun yıllardır sistemli bir şekilde planladığı bu durum sonucu Türk ekonomisi iflas eder ve borçlarını ödeyemeyeceğini bildirir. Böylece parçalanışa giden süreç başlamış olur.

Kompo

Schrödinger'in kedisi bir anti-ütopya niteliği taşıyan romandır. Eserde Türkiye, 80'li ve 90'lı yıllar boyunca başarısız siyasetçilerin hataları ve toplumun yozlaşmasıyla birlikte insanların

¹⁷ Kubilay Ünsal, agt., s. 124-125.

¹⁸ Oktay Yivli, agt., s.71.

¹⁹ Yasemin Küçükkoşkun, "1980-2005 Dönemi Türk Edebiyatında Ütopik Romanlar ve Ütopyanın Kurgusu", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2006, s. 55-56.

²⁰ Kubilay Ünsal, age., s.128.

değerlerden ve ulusal kimlikten kopuşu sonucu birbirini takip eden komplolar sonucu parçalanır. Kutsal Koalisyon adı verilen Yeni Dünya Düzeni tarikatının psikolojik savaş ünitesi biriminin organize ettiği bu komplonun temelinde medya desteği ile birlikte insanların algılarında büyük bir bilgi bombardımanı başlar. Bilgi kirliliği ve kavram kargaşasının yoğun olarak yaşandığı bu dönemden sonra insanlar hayata karşı olan değerlerini ve algılarını kaybederler. Bu durum afazi denilen bilinç ve kelime kaybına yol açar. Türk toplumunda insanlar artık modernitenin de etkisiyle kültüründen kopan bir yığına dönüşür. Ekonominin de devletin tekelinden tamamen çıkıp ülkenin borç batağına sürüklenmesiyle birlikte ülke iflas eder. Bu durumun sonucunda önce ülkede elektrikler gider ve hayat felç olur. Daha sonra ülkede temel ihtiyaç maddeleri karaborsaya düşer. Fırınlara bile çalışmaz. Ülke büyük bir hızla kaosa sürüklenir. Afazi Türk toplumunu baştanbaşa sarmıştır. İnsanlar zaten iletişimlerini gerçekleştirdikleri dili çoktan kaybetmişlerdir. İki hafta içinde iletişim beden diline düşer. İnsanlar bir toplumun üyeleri olduklarını çoktan unuttukları için birbirlerine saldırırlar bunun sonucunda hayatta kalabilmek için toplumda büyük bir iç savaş başlar. Yüz binlerce insan ölür ve ülke içinde devletçikler türemeye başlar. Yeni Dünya Düzeni bu ayrışmayı destekler çünkü Anadolu Devletçiklerini yönetmek çok daha kolaydır.

Bundan sonrası ise Yeni Dünya Düzeni'nin hâkimiyetini kurduğu romanda 2020'li yıllar olarak telaffuz edilen zamana denk gelir. Koalisyon yavaş yavaş Türkiye'yi ele geçirir.

SONUÇ

Alev Alatlı Schrödinger'in Kedisi romanında, kurduğu ütopya içerisinde okuyucuya ulaştırmak istediği fikirleri birtakım estetik kurgulamalar ve yöntemler vasıtasıyla başarıyla işlemiştir. “Dünyayı bilmeyen dünyanın maskarası olur” diyen yazar eserinde dünya politik düzeni ve hayatı algılayışımızla ilgili pek çok meseleye değinmiş ve bu tematik meseleleri başarıyla örneklendirmiştir. Eserde İmre Kadızade'yi Alatlı'nın kendisi olarak görebiliriz. Zira yazar fikirlerini emanet ettiği karakteri vasıtasıyla Türk toplumuna yönelik pek çok meseleye değinmekte ve Türk aydınının ıstırabını başkahramanının ağzından kendi yaşamışçasına aktarmaktadır. Bu yaşantılar tematik malzemede saklıdır ve Alatlı roman boyunca karakterleri tematik malzeme ile özdeşleştirilerek onların hayat hikâyeleri üzerinden eserin etrafında dönen problemleri örneklendirmeye ve konuyu zenginleştirmeye çalışmıştır. Bu bağlamda Türk toplumuna yöneltilen eleştirilerin kişilerin hayatları üzerinden sembolize edilerek verilmesi romana yeni imkânlar sunmuş ve romanın akıcılığını sağladığı gibi romanın savunduğu tez estetik bir biçimle verilmeye çalışılmıştır.

Yazara göre romanda modernite ile birlikte dünyada egemen olan güç çevreleri toplumları kimliklerinden kopararak kendisine yabancılaştırmaktadır. Bunu yaparken romandaki kompo örneğinden yola çıkarak yazar okuyucusuna uyarılarda bulunuyor ve dile sahip çıkılmasını öneriyor. Çünkü dil hayat ile bireyin bağımlıyı sağlayan yegâne unsur olduğu gibi onun geçmişiyle dolayısıyla kültürüyle devamlılığını sağlayan bir olgudur. Bu bağlamda Türk toplumunu analiz ederek ona eleştiriler sunan sanatçı “Onarımcılar” adını verdiği topluluğun felsefesiyle de Türk insanının hayata ve meselelere bakışını değiştirecek yepyeni bir görüş teklif ediyor. Sanatçının bilimle gündelik gerçeği karşılaştırması ve bunu yine toplumun davranış pratiği ile ilişkilendirmesi de bu konuyla bağlantılıdır. Sonuç olarak yazar okuyucusunu görmek istemediği çarpıcı gerçeklerle karşı karşıya bırakarak onda yeni bir uyanışın ve düşünüşün oluşmasını beklemekte ve bunu roman sanatı içerisinde estetik bir şekilde sunmaktadır.

Turkish Studies

KAYNAKÇA

- ALATLI, Alev, **Schrödinger'in Kedisi 1.Kitap: Kâbus**, Everest Yayıncılık, İstanbul, 2010.
- KURUKAFA, Vedat, **Alev Alatlı'nın Schrödinger'in Kedisi Romanında Yeni Dünya Düzeni Karşısında Türkiye**, <http://www.turkedebiyatimiz.com/index.php?mod=article&cat=Tahlil%C4%B0nceleme&article=107>.
- KÜÇÜKCOŞKUN, Yasemin, **1980-2005 Dönemi Türk Edebiyatında Ütopik Romanlar ve Ütopyanın Kurgusu**, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2006.
- NARLI, Mehmet, “**Kâbus: Dil ve Algı Kaybı**”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Haziran 2007, Sayı: 1,Cilt: 17.
- SARIÇİÇEK, Mümtaz, **Schrödinger'in Kedisi'nde Yabancılaşma**, Türk Yurdu, Ocak 2009, Cilt: 29, Sayı: 257.
- ÜNSAL, Kubilay, **Alev Alatlı'nın Romanları Üzerine Bir İnceleme**, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla, 2008.
- YİVLİ, Oktay, **Alev Alatlı'nın Romancılığı**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2009.